
Aplinkos Apsaugos Agentūros		2018-06-05	Nr. 158
Poveikio aplinkai vertinimo departamentui	į	2018-05-22	Nr. (28.2)-A4-4839

DĖL PASTABŲ OKAINIŲ ŽŪB PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ATRANKAI

1. Atsakydami į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pastabas (2018-05-15 Nr.2-23 14.3.5 E)2-20459 Okainių ŽŪB planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitai:

1. Įmonė neturi įteisintos 500 m SAZ zonos, t. y. SAZ zona neįrašyta į Nekilnojamo turto kadastrą bei Nekilnojamo turto registrą, tačiau oro teršalų, kvapų, triukšmo vertės neviršija gyvenamosios aplinkos ore leidžiamų verčių nei ties vienu gyvenamuoju namu, nors kai kurie jų yra arčiau nei 500 m. nuo įmonės ribų.

2. Amoniakos paros koncentracija neviršijama nei įmonės teritorijoje, nei už įmonės ribų (žr. 3 priedo 14 psl.). Bet 1 valandos ribinė vertė įmonėje gali siekti 0,398 mg/m³ arba 1,990 RV (žr. 3 priedo 15 psl.). Tačiau už teritorijos ribų valandos ribinė vertė sumažėja iki 0,127 mg/m³ arba 0,635 RV dydžio. Tai ir yra svarbiausia. Patikslintas 11 punktą 11 (psl. 28) ir 28.1 punktą (psl. 55).

Oro teršalų kiekius leidžiama skaičiuojamas tik pagal LR AM 1999 m. gruodžio 13 d. įsakyme Nr.395 „Dėl į atmosferą išmetamo teršalų kiekio apskaičiavimo metodikų sąrašo patvirtinimo ir apmokestinamų teršalų kiekio nustatymo asmenims, kurie netvarko privalomosios teršalų išmetimo į aplinką apskaitos“ (2017-01-12 nauja redakcija) patvirtintas metodikas. Oro teršalų kiekis paskaičiuotas pagal 35 punkte paminėtą metodiką: Europos aplinkos agentūros į atmosferą išmetamų teršalų apskaitos metodikos naujausia redakcija (*anglų kalba* – The latest published version of EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook), paskelbta Europos aplinkos agentūros interneto svetainėje. Šioje metodikoje nuo karvių auginimo vertinamas amoniakas, azoto oksidai, kietosios dalelės ir nemetaniniai lakūs organiniai junginiai. Visi šie teršalai įvertinti ir pateikti „Okainių ŽŪB galvijų ūkio plėtros atrankos dėl galvijų ūkio plėtros atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo informacijoje“. Šiuo metu kiti teršalai Lietuvos Respublikoje nėra vertinami. Ši tvarka nusistovėjusi jau 5 metus. Esant abejonėms prašome kreiptis į Aplinkos ministerijos Atmosferos skyrių. Ataskaitoje įtraukti visi reglamentuoti teršalai. Taršos šaltiniai, teršalų momentiniai kiekiai nurodyti atrankos 11 punkte.

3. Prašome atidžiau žiūrėti dokumentus. Įvesties duomenys pateikti atrankos 11 punkte. Šiuo metu pagal galiojančius įstatymus sieros vandenilio susidarymas nuo bet kurių gyvūnų, tame tarpe karvių ir veršelių auginimo nėra vertinimas.

4. Vandens išgavimo gręžinių sanitarinės apsaugos zonos, vadinamos požeminio vandens apsaugos zonomis (VAZ) nustatomos ir aprobuojamos Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (LGT) direktoriaus įsakymu Nr.1-90(2012-05-29).

Informacijos apie artimiausiai naudojamų gyventojų gręžinius ir jų sanitarines apsaugos zonas. Neturime. Jei gyventojai tokias apsaugos zonas turi, tai apie jas gali informuoti užsakovus, asmeninių gręžinių VAZ gyventojai turi nusistatyti patys.

Šiuo metu esamas ir projektuojamas Okainių ŽŪB turi 10 m griežto režimo apsaugos zoną. Okainių miestelio gręžinį Nr.47235 šiuo metu eksploatuoja UAB „Kėdainių vandenys“. Gręžinys turi 10 m. griežto režimo apsaugos zoną. Gyventojų šuliniai turi 5 m VAZ. Įmonės skysto mėšlo rezervuarai ir mėšlidės, tvartai yra gerokai toliau nei nurodyti atstumai.

5. Reikalavimas kad gyvulių auginimo metu nesusidarytų kvapai – absurdiški. Siūlomi naudoti probiotikai yra labai efektyvus būdas amoniako ir kvapų emisijai mažinti. Šiuo metu didžiausias kvapo taršos šaltinis lagūna. Tačiau, pastačius 3 tentais dengtus rezervuarus, mažiau skysto mėšlo pateks į lagūną. Tai jau būtų postūmis taršos sumažinimui, dėl to nesuprantamas noras stabdyti įmonės planuojamą rekonstrukciją.

Atsakydami į Kėdainių rajono savivaldybės administracijos pastabas (2018-05-18 Nr. AS-2792).

1. Dėl kvapų sumažinimo prie lagūnos. Šiuo metu didžiausi kvapo taršos šaltinis lagūna. Tačiau, pastačius 3 dengtus tentus rezervuarus, mažiau skysto mėšlo pateks į lagūną, mažiau kvapo sklis į aplinkos orą. Pasikonsultavus su Z. Strusevičiumi, inžinerijos ir kraštotvarkos mokslų daktaru, atlikusiu nemažai studijų gyvulių auginimo srityje ir aplinkosaugoje, gauta informacija, kad lagūnų emisijas reguliuoti itin sunku. Dėl didelio paviršiaus jas uždengti negalima, plūdrios dangos nunešamos vėjo. Probiotikų išpurškimas patrankų pagalba (60-90m nuotoliu) būtų vienintelė prieinama iš efektyvi priemonė kvapų emisijai sumažinti. Šiuo metu Okainių ŽŪB svarsto galimybę įsigyti Antano Šukevičiaus sklypą (Nr. 5353-0004-0258), kuriame viršijama kvapo RV. Taip būtų išspėstas klausimas. Be to, jei savininkas nesutiks parduoti sklypą, o norės keisti žemės paskirtį į gyvenamosios paskirties, nebūtina sutikti. SAZ įstatymas numato, kad jokia gyvenamųjų namų statyba SAZ zonoje (500 m) negalima.
2. Patikslinus projektą kapinaitės nutolusios 58,3 m atstumu nuo skysto mėšlo rezervuaro. Žiūrėti atrankos 20p. 3a paveikslėlį, psl. 44.
Šiuo metu Okainių kapinaitėms nesuteikta teisinė apsauga, dėl to pasilieka galioti 50 m. fizinio poveikio zona ir 500 m. vizualinės apsaugos zona. Parengti dokumentai neprieštarauja teisės aktams.

Atsakydami į doc. Dr. Egidijaus Petraičio vertinimą

1. Amoniakio paros koncentracija neviršijama nei įmonės teritorijoje, nei už įmonės ribų (žr. 3 priedo 14 psl.). 1 valandos ribinė vertė įmonėje gali siekti 0,398 mg/m³ arba 1,990 RV (žr. 3 priedo 15 psl.), tačiau valandos ribinė vertė už teritorijos ribų sumažėja iki 0,127 mg/m³ arba 0,635 RV dydžio. Tai ir yra svarbiausia. Patikslintas punktas 11 (psl.28) ir 28.1 punktas (psl.55).
Ataskaitoje suvesti visi taršos šaltiniai ir visi teršalai.
2. Neaišku, kuriuo pagrindu teigiama, kad probiotikų poveikis buvo tiriamas kaip „vienartinis“. Tyrimus atlikusi VĮ Aplinkos vadybos ir audito institutas teigia, kad tyrimai atlikti 0,5 metų bėgyje. Matavimai atlikti kelis kartus per mėnesį, įvairiu metų laiku. Manau konkrečius tyrimų rezultatus, vertinant konkretų probiotiką yra patikimesni už apibendrintus Stulginskio universiteto bandymus. Vertinimuose gali būti parinkta įvairi metodologija, įvairūs vertinimo būdai ir panašiai. Geriausiai apie savo produktą informaciją pateikia gamintojas ir platintojas. Neturime jokio teisinio pagrindo laikyti vienus ar kitus duomenis nepatikimais. Jūsų pateiktoje informacija apie probiotiko naudojimo rezultatus kalbama apie kvapus šalia lagūnų. Kvapas vertintas ne OUE vienetais. Dėl to kalbėti tiksliai, kiek karų sumažėjo kvapo, būtų netikslu. Toliau tyrimai atlikti Viskonsino valstijoje (JAV). Pagal klimato juostą tai būtų pietų Prancūzija, Italija. Mes esame gerokai šiauriau. Nagrinėtas eksperimentas truko 4 dienas iki ir 6 d po. Eksperimentas užtruko 12 d., o VĮ Aplinkos vadybos ir audito instituto -0,5 metų
3. Pagal gamintojo rekomendacijas, apdorojai tvartai, mėšlidžių, lagūnų paviršiai probiotikus išpurškiant. Naudojamos patrankos, kurios aerozolį gali paskleisti 60-90 m atstumu nuo kranto.
4. Literatūra „Pažangaus ūkininkavimo taisyklės“ nėra įtraukta į rekomenduojamų metodų sąrašą oro taršai vertinti. Šiuo metu naudojama tik Europos aplinkos agentūros į atmosferą išmetamų teršalų apskaitos metodikos naujausia redakcija (*anglų kalba* – The latest published version of EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook), paskelbta Europos aplinkos agentūros interneto svetainėje. Informaciją, apie dengimą tentu rasite EMEP Corinair A 1.2.3 skyriaus nuorodą į UNECE 2013, atnaujintą 2015 amoniako tarša sumažės 80% (48 psl.), 3.B lentelė A2-2, <https://www.eea.europa.eu/publications/emep-eea-guidebook-2013/part-b-sectoral-guidance-chapters/4-agriculture/3-b-manure-management/view>. Dokumento iškarpą pridedama.

Table A2-2 Ammonia emission abatement measures for cattle and pig slurry storage (UNECE, 2007)

Abatement Measure	NH ₃ Emission Reduction (%) ^(a)	Applicability	BAT ^(b) available for IPPC Pig Farms?
Tight lid, roof or tent structure	80	Concrete or steel tanks and silos. May not be suitable on existing stores.	Yes — but decisions taken on a case by case basis
Plastic sheeting ^(c) (floating cover)	60	Small earth-banked lagoons.	Yes — but decisions taken on a case by case basis
Plastic sheeting ^(c) (floating cover)	60	Large earth-banked lagoons and concrete or steel tanks. Management and other factors may limit use of this technique.	Yes — but decisions taken on a case by case basis
'Low technology' floating covers (e.g. chopped straw, peat, bark, LECA balls, etc.) (Cat. 2)	40	Concrete or steel tanks and silos. Probably not practicable on earth-banked lagoons. Not suitable if materials likely to cause slurry management problems.	Yes — but decisions taken on a case by case basis
Natural crust (floating cover)	35-50	Higher dry matter slurries only. Not suitable on farms where it is necessary to mix and disturb the crust in order to spread slurry frequently.	Yes — but decisions taken on a case by case basis
Replacement of lagoon, etc. with covered tank or tall open tanks (H > 3 m)	30 - 60	Only new build, and subject to any planning restrictions concerning taller structures.	Not assessed
Storage bag	100	Available bag sizes may limit use on larger livestock farms.	Not assessed

Notes:

^(a) Emission reductions are agreed best estimates of what might be achievable across UNECE. Reductions are expressed relative to emissions from an uncovered slurry tank/silo.

^(b) BAT: Best Available Techniques.

^(c) Sheetting may be a type of plastic, canvas or other suitable material.

Reduce emissions during and after land spreading

Abatement methods for spreading manures on land have some of the greatest potential to reduce NH₃ emissions and are among the most cost-effective. Emissions following the spreading of manures to land are one of the two largest sources and NH₃ conserved at earlier stages of manure management may be lost if emissions following spreading are not controlled. Emissions following application of slurry may be reduced if the slurry is applied in narrow bands (trailing hose), if the slurry is placed beneath the crop canopy (trailing shoe) or placed below the soil surface (injection). Those techniques, which entail little or no soil disturbance can be used on grassland as well as on tillage land. Incorporation of slurry and solid manures into tillage land can reduce NH₃ emissions by up to 90 %. The reduction in emission varies according to method of incorporation, interval between manure application and incorporation and type of manure. Abatement tends to increase as the interval between spreading and incorporation decreases, as the amount of soil inversion increases and according to manure type, with abatement effectiveness in the order slurry > poultry manure > FYM. Some abatement efficiencies are given in Table A2-3.

5. Kvapo įvesties duomenys pateikti 11 skyriaus 23-27 puslapyje. Vertinti visi taršos šaltiniai. Skaičiavimas pateiktas 31 psl.
6. Sieros vandenilis šiuo metu, pagal galiojančius teisės aktus, nei iš tvartų nei mėšlo ar srutų laikymo nėra vertinamas. Jūs, kaip specialistas tai turėtumėte žinoti.
7. Vandens išgavimo gręžinių sanitarinės apsaugos zonos, vadinamos požeminio vandens apsaugos zonomis (VAZ) nustatomos ir aprobuojamos Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (LGT) direktoriaus įsakymu Nr.1-90(2012-05-29).
Informacijos apie artimiausiai naudojamų gyventojų gręžinius ir jų sanitarines apsaugos zonas. Neturime. Jei gyventojai tokias apsaugos zonas turi, tai apie jas gali informuoti užsakovus, asmeninių gręžinių VAZ gyventojai turi nusistatyti patys.
Šiuo metu esamas ir projektuojamas Okainių ŽŪB gręžiniai turi 10 m griežto režimo apsaugos zoną. Okainių miestelio gręžinį Nr.47235 šiuo metu eksploatuoja UAB „Kėdainių vandenys“. Gręžinys turi 10 m. griežto režimo apsaugos zoną. Gyventojų šuliniai turi 5 m VAZ. Įmonės skysto mėšlo rezervuarai ir mėšlidės, tvartai yra gerokai toliau nei nurodyti atstumai.

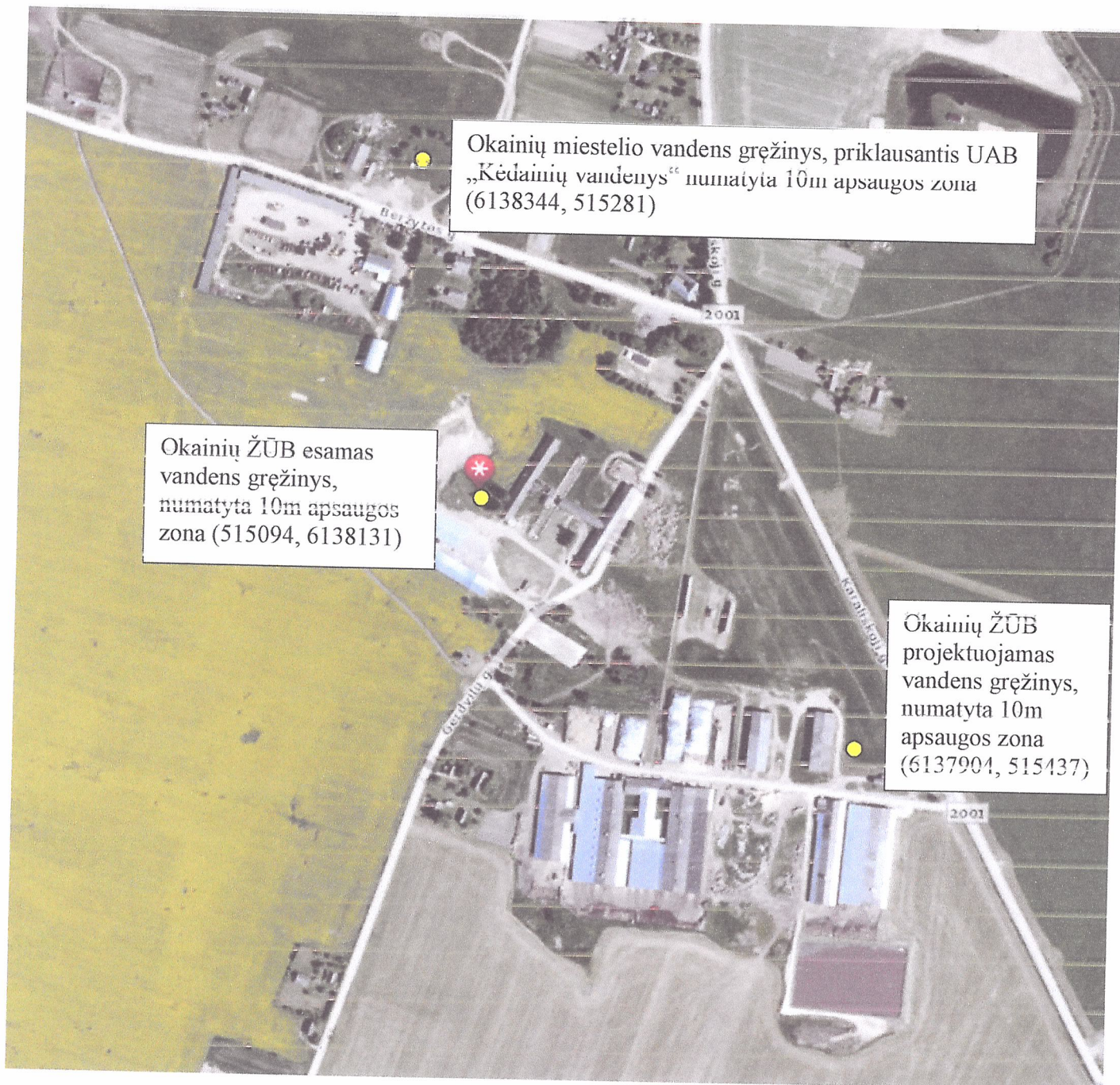
Planas su vandens apsaugos zonomis pateiktas rašto 1 priede.

Laboratorijos vedėja Violeta Juknienė
uabekopaslauga@gmail.com, 8-37-311558

Geriamojo vandens gręžiniai Okainių ŽŪB apylinkėse ir teritorijoje

1 PRIEDAS

Okainių miestelio vandens gręžinys, priklausantis UAB „Kėdainių vandenys“ numatyta 10m apsaugos zona (6138344, 515281)

Okainių ŽŪB esamas vandens gręžinys, numatyta 10m apsaugos zona (515094, 6138131)

Okainių ŽŪB projektuojamas vandens gręžinys, numatyta 10m apsaugos zona (6137904, 515437)